

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของอาสาสมัครโครงการพัฒนาครอบครัว จังหวัดพิษณุโลก ปี พ.ศ.2539 กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครโครงการพัฒนาครอบครัว จำแนกกลุ่มตามอายุ และการให้การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคำเนินงานโครงการพัฒนาครอบครัวของอาสาสมัคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นอาสาสมัครที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาครอบครัว ปี พ.ศ.2539 ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฯ อำเภอวังทอง อำเภอเนินมะปราง อำเภอนครไทย และอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งสอบถามคุณลักษณะทั่วไป การปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2540 ได้แบบสอบถามรวม 111 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.50 ของประชากร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 1 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครโครงการพัฒนาครอบครัว จำแนกกลุ่มตามอายุ และการให้การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า อาสาสมัครที่มีอายุต่างกันและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่ต่างกัน จะมีระดับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1 อาสาสมัครกลุ่มอายุ 26 - 35 ปี อายุมากกว่า 35 - 45 ปี และอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกกลุ่มอายุมีการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการสนับสนุนครอบครัวเป้าหมายและด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานในรายกิจกรรม พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีการปฏิบัติงานในระดับสูง ในกิจกรรมการประพาศดินให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและบุคคลอื่นในเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา การแนะนำบุคคลในครอบครัวไปรับการตรวจสุขภาพ หรือวัคซีนตามกำหนดระยะเวลา การอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยใช้เหตุผล ชี้แนะ ให้กำลังใจ และสั่งสอนโดยไม่ใช้อารมณ์ การปลูกฝังคุณธรรม การรักษาระเบียบวินัยและมารยาทแก่เด็ก และกิจกรรมที่ทุกกลุ่มอายุไม่ได้ปฏิบัติคือ กิจกรรมร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านวางแผนในเรื่องโภชนาการ/การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และกิจกรรมการประชาสัมพันธ์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยวิธีประชุมชี้แจงและพาไปดูงาน

กิจกรรมที่มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันในระดับสูง คือกิจกรรมการศึกษาหาความรู้ในเรื่องการพัฒนาครอบครัวจากสื่อโทรทัศน์ กลุ่มอายุ 26 - 35 ปี และมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานในระดับสูง ในขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 35 - 45 ปี มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง จากการสนทนากลุ่มพบว่า กลุ่มอายุมากกว่า 35 - 45 ปี ส่วนใหญ่คือผู้ที่ออกไปประกอบอาชีพใช้แรงงานนอกบ้าน เมื่อกลับบ้านจึงต้องการการพักผ่อนหลับนอนเพื่อเตรียมร่างกายให้พร้อมมากกว่าการพักผ่อนด้วยการดูโทรทัศน์

กิจกรรมการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนอาสาสมัครในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน กลุ่มอายุมากกว่า 35 - 45 ปี และอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอายุ 26 - 35 ปี มีการปฏิบัติงานในระดับสูง จากการสนทนากลุ่มพบว่า กลุ่มอายุ 26 - 35 ปี เป็นกลุ่มที่ส่วนใหญ่ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการอบรมเรื่องการป้องกันยาเสพติด ภายหลังจากการฝึกอบรมได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านในปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้า จึงพูดคุยปรึกษารื้อกับเพื่อนอาสาสมัครและผู้ปกครอง ให้ช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของวัยรุ่นในหมู่บ้าน เพื่อ

ป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น และกิจกรรมการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มอายุ 26 - 35 ปี และอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 35 - 45 ปี มีการปฏิบัติงานในระดับสูง จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มอายุมากกว่า 35 - 45 ปี เป็นผู้มีบุตรหลานที่มีอายุในช่วง 3 - 5 ปี จึงมีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดู เนื่องจากต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน นอกจากนี้กิจกรรมการประพุดิตินให้เป็นอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและบุคคลอื่นในเรื่อง การชักชวนให้บุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา และประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น กลุ่มอายุ 26 - 35 ปี และอายุมากกว่า 35 - 45 ปี มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานในระดับสูง จากการสังเกตสภาพของคนในชุมชนและจากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น โดยการประพุดิตินให้เป็นอย่าง และพูดคุยถ่ายทอดสิ่งดีงามให้บุตรหลานนำไปปฏิบัติ

1.2 อาสาสมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และไม่ได้รับการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ มีการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการสนับสนุนครอบครัวเป้าหมายและด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย

กิจกรรมที่มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันในระดับสูง คือ กิจกรรมการศึกษาหาความรู้เรื่องการพัฒนาครอบครัวจากสื่อโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ มีการปฏิบัติในระดับสูง ในขณะที่กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สนใจติดตามดูข่าวสารทางโทรทัศน์เป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ การปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนอาสาสมัครในเรื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติในระดับสูง ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เนื่องจากกลุ่มแรกส่วนใหญ่ได้รับการกระตุ้นจากเจ้าหน้าที่ให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงมักพบปะพูดคุยกับเพื่อนอาสาสมัครด้วยกันอยู่เสมอ

จากการสนทนากับกลุ่มอาสาสมัคร พบว่า ทุกกลุ่มอายุ และกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ มีการประพุดติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและบุคคลอื่นอยู่ในระดับสูง เพราะเป็นสิ่งที่ได้รับการสั่งสอนและกระทำให้เป็นตัวอย่างจากบิดามารดา อาสาสมัครจึงถือปฏิบัติในเรื่องนี้ ด้วยความสำนึกถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ ส่วนกิจกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ กิจกรรมร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน วางแผนโภชนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และกิจกรรมการประชาสัมพันธ์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวิธีการประชุมชี้แจงและพาไปดูงาน เนื่องจากส่วนใหญ่ใช้วิธีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับเพื่อนอาสาสมัครด้วยกัน

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 2 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปัญหาการดำเนินงาน โครงการพัฒนาครอบครัวของอาสาสมัคร

2.1 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวตาม บทบาทหน้าที่ ได้แก่ ผู้ปกครองไม่เชื่อถืออาสาสมัคร อาสาสมัครไม่มีเวลาว่าง หนังสือ คู่มือ สมุดภาพ เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเครื่องเล่นเด็กมีไม่เพียงพอ ปัญหาการสนับสนุนของ เจ้าหน้าที่ ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่เข้าไปเยี่ยมกลุ่มน้อยครั้ง และขาดการประสานงานเพื่อเข้าไปเยี่ยมกลุ่มในคราวเดียวกัน ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้นำชุมชน/กลุ่มองค์กร ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านให้ความสำคัญของการวางแผนด้าน โครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการวางแผนด้านการพัฒนาคน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การขาดแคลนสถานที่หรือผู้ที่จะเลี้ยงดูเด็ก

2.2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ได้แก่ ต้องการให้ คัดเลือกอาสาสมัคร โครงการพัฒนาครอบครัวที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติงานกับอาสาสมัครในระยะเริ่มแรกอย่างสม่ำเสมอ ให้อาสาสมัครถ่ายทอดความรู้แก่พี่น้องนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาในครอบครัวเป้าหมาย ให้หน่วยราชการผลิต หนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ให้เจ้าหน้าที่แนะนำการจัดทำอุปกรณ์เครื่องเล่น สำหรับเด็กจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น และนอกจากนี้ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน/กลุ่มองค์กร เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสำหรับเด็ก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของอาสาสมัครโครงการพัฒนาครอบครัว จังหวัดพิษณุโลก มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านอายุกับระดับการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มอายุที่ต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดิสนัย ภูริปโชติ (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า อายุมีผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในโครงการสำรวจชุมชนสัมพันธ์ ในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สดภาพ ชุมอุปการ (2537 : 131 - 132) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวไทยมุสลิมในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดอ่างทอง อานนท์ เป้เหล้าดา (2536 : 92 - 93) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้านศีลคณระดับจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี สอาด สีนไชย (2535 : 80 - 81) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช จินตนา จันทร์ธาราม (2534 : 92 - 93) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อภาวะทุพโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตความรับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง และ 48 นาควัชรอุทิศ นัฐพงศ์ เถาะสูงเนิน (2532 : 113 - 114) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้สนับสนุนในการพัฒนาและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกิต จันทรศรี (2532 : 103 - 105) ที่พบว่า อายุไม่มีผลให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดอ่างทองแตกต่างกัน และในประเด็นนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระกุล อรัญยะนาถ (2532 : 97 - 98) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อสภาพการดำเนินงานปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการสังเกตสภาพสังคมและวิถีชีวิตของคนในชนบท พบว่า สภาพของคนในชนบทส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ซึ่งใช้แรงงานเป็นหลัก คนวัยทำงานซึ่งมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมักจะเป็นกลุ่มคนในช่วงอายุ 26 - 45 ปี มากกว่ากลุ่มคนอายุ 46 ปีขึ้นไป ซึ่งสภาพร่างกายจะทรุดโทรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้น กลุ่มคนในวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพเป็น ปู่ย่า ตายาย จึงมี

บทบาทเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กในครอบครัวตนเอง มากกว่าจะอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครรับผิดชอบครอบครัวเป้าหมาย

2. ด้านการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่า อาสาสมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ มีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิพนธ์ หมาดหมื่น (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ใน 3 จังหวัดภาคใต้ พิมานา บุรณินทุ (2536 : 85 - 86) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรี ในกิจกรรมการศึกษาและการพัฒนาในชุมชนบ้านบวง กิ่งอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดลำพูน และ อานนท์ เปเหล่าคา (2536 : 92 - 93) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ราชการ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองโรจน์ จอมสืบ (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชนของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น ปี 2531 จากการสนทนากลุ่มกับอาสาสมัคร พบว่า สภาพของคนในชุมชนที่เสียสละ มีลักษณะเป็นผู้นำ ได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครมีอยู่จำกัด และมักเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้ารับการประชุมหรือฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครอบครัวบ่อยครั้ง บุคคลเดียวกันถูกคัดเลือกให้ปฏิบัติงานในบทบาทหลายบทบาทพร้อม ๆ กัน เช่น ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน อาสาสมัคร สาธารณสุข และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน บุคคลดังกล่าวจึงมีความเชื่อมั่นและสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองโดยเจ้าหน้าที่ไม่ต้องให้การสนับสนุน แต่การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

3. ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคำเนินงานโครงการพัฒนาครอบครัวของอาสาสมัคร ในด้านการปฏิบัติงานตามหน้าที่ การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ และการสนับสนุนของผู้นำชุมชน จากการสนทนากับกลุ่มอาสาสมัครพบว่า บทบาทเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนสำคัญที่จะมีเสริมให้อาสาสมัครมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ปกครอง ครอบครัวเป้าหมาย และชุมชน รวมทั้งการมีส่วนเสริมสร้างให้ผู้นำชุมชนรู้เข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และจากสภาพการทำงานของคนในชนบทที่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา จะมีช่วงว่างจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับ

การประชุม ผูกอบรม ชี้แจงความเป็นมา วิธีการดำเนิน โครงการพัฒนาครอบครัวแก่อาสาสมัคร ครอบครัวเป้าหมาย และผู้นำชุมชน หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงาน ร่วมมือที่จะให้ การศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายในคราวเดียวกันก็น่าจะเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมนี้จะต้องปรับปรุง รูปแบบ วิธีการทำงานของอาสาสมัคร โดยให้เจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดในระยะเริ่มแรกเพื่อสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับอาสาสมัคร จนกระทั่งสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง และชาวบ้านให้ความเชื่อถือ นอกจากนี้อาสาสมัครควรสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานจาก สมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นนักเรียนหรือเยาวชนที่จบการศึกษาแล้ว เพื่อปลูกฝังทัศนคติ หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว อันจะทำให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งในการทำหน้าที่ พัฒนาเด็กและครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของอาสาสมัคร โครงการพัฒนาครอบครัว ปี พ.ศ. 2539 กรมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เห็นควรนำเสนอ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ควรพบปะ พูดคุย ร่วมงาน นิเทศและติดตามการดำเนินงานของอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระยะแรกของการปฏิบัติงาน เพื่อให้อาสาสมัครมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การศึกษา เกี่ยวกับโครงการพัฒนาครอบครัวแก่ ครอบครัว อาสาสมัคร และชุมชน โดยจัดให้มีการประชุม ผูกอบรม สัมมนา หรือเผยแพร่ ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ และในการจัดทำเครื่องเล่น การใช้วัสดุในท้องถิ่นซึ่งหาง่ายและราคาถูก เช่น คุกกี้ เอกสาร แผ่นปลิว ภาพโปสเตอร์ ฯลฯ โดยเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กอันเป็นทรัพยากรที่มีค่าส่วนหนึ่งของสังคม
3. การคัดเลือกอาสาสมัคร ควรคัดเลือกอาสาสมัครที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี ที่มีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็ก มีลักษณะเป็นผู้นำ และมีความรู้เรื่องการพัฒนาครอบครัว
4. วิธีปฏิบัติงานของอาสาสมัคร อาสาสมัครควรสร้างเครือข่ายจากสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นนักเรียนหรือเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อปลูกฝังทัศนคติ หน้าที่

ความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว อันจะเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งในการทำหน้าที่พัฒนาครอบครัวต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครให้ครอบคลุมทุกด้าน
2. ควรศึกษาผลการปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วย เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาครอบครัว
3. ควรศึกษานั่นเฉพาะสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของอาสาสมัครในรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ